

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 27.1.2005
KOM(2005) 16 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Zpráva o provádění akčního plánu pro environmentální technologie v roce 2004

{SEC(2005)100}

SDĚLENÍ KOMISE

Zpráva o provádění akčního plánu pro environmentální technologie v roce 2004

(Text s významem pro EHP)

Akční plán pro environmentální technologie¹ (ETAP) byl schválen na jarním zasedání Evropské rady ve dnech 25.–26. března 2004. Kladné ohlasy na plán ETAP přišly od širokého spektra zúčastněných stran včetně obchodních organizací, účastníků finančních operací, výzkumné komunity, nevládních organizací.

Závěry² přijaté Radou životního prostředí dne 14. října 2004 vyzývají k rychlému provedení plánu ETAP, aby se ekologicky efektivním inovacím otevřela perspektiva spravedlivého a konkurenčního trhu a umožnila se internacionalizace vnějších nákladů prostřednictvím souboru účinných nástrojů. Zahrnují ekologické veřejné zakázky na základě obdržených výsledků, daňové pobídky, reformu subvencí, které mají výrazně negativní účinky na životní prostředí a jsou v rozporu s udržitelným rozvojem, a mechanismus rozdělení rizik, zejména pro MSP.

Zpráva skupiny na vysoké úrovni za předsednictví Wima Koka o lisabonské strategii nazvané „Čelení výzvě“ dává další impuls provádění plánu ETAP a vyzývá členské státy, aby vytvořily plán pro zvláštní opatření a lhůty.

Komise dosáhla s podporou ze strany členských států a Evropské investiční banky značný pokrok v provádění tohoto akčního plánu. Tato zpráva shrnuje hlavní úspěchy, popisuje akce členských států, o které se může provádění plánu ETAP opřít, a poukazuje na oblasti, kde by úsilí mohlo být znásobeno, aby se urychlil pokrok na cestě k plné realizaci potenciálu environmentálních technologií.

1. ETAP A KONKURENCESCHOPNOST EU

Stále více se ukazuje, že ochrana životního prostředí je přínosem pro konkurenceschopnost podniků EU jako celku. Pokud posuzujeme ekoprůmysl samostatně, byl světový trh se zbožím a službami týkajícími se životního prostředí odhadnut na více jak 500 miliard € v roce 2003, což je srovnatelné s leteckým a farmaceutickým průmyslem, a nadále roste o 5 % za rok.³

---

¹ Sdělení Komise „Podpora technologií pro udržitelný rozvoj: Akční plán pro environmentální technologie pro Evropskou unii“ (KOM(2004) 38 v konečném znění, 28.1.2004).

² Čistý, inteligentní, konkurenceschopný: možnosti ekologicky efektivních inovací v rámci lisabonského procesu.

³ Adrian Wilkes z European Committee of Environmental Technologies Suppliers Associations 2004, referát při příležitosti „zeleného týdne“ 2004, červen 2004.

Na tomto globálním trhu může Evropa získat výhodu, pokud se jako první zaměří na environmentální technologie, které budou zajímat jiné země. Evropa je již ve vedení v některých environmentálních technologiích, jako je větrná energie, ale konkurence se stupňuje a hlavní konkurenti vyvíjejí svou vlastní strategii: Japonsko si například dalo za cíl stát se světovou jedničkou v technologiích spořících energií podporovaných především programem „top-runner programme“; Kanada také oznámila ambiciózní strategii týkající se environmentálních technologií která počítá s rozpočtem 1 miliardy CAD.

Na globální úrovni byla v posledních měsících díky prudkému nárůstu a fluktuaci cen ropy znovu nastolena debata o potřebě snížení závislosti EU na ropě a zvýšené podpory politik usilujících o energetickou účinnost, obnovitelné energie a nízkouhlíkové energie. Energetická účinnost může hospodárně snížit poptávku po energii. Je třeba uvést, že investice do takových technologií chrání snížením závislosti na ropě také hospodářství proti ztrátám HDP kvůli efektu „ropa-HDP“: poslední výpočty⁴ ukazují, že zvýšení o 10 % v podílu obnovitelných energií na produkci energie může zabránit ztrátám HDP v důsledku ropy ve výši 29–53 miliard \$ v USA a v EU (49–90 miliard \$ pro OECD). Tyto vyloučené ztráty kompenzují *pětinu* potřeby investic do obnovitelné energie předpokládaných Evropskou radou obnovitelné energie a *polovinu* investic OECD předpokládaných pracovní skupinou G-8. Sdělení Komise o podílu zdrojů obnovitelné energie v EU⁵ hodnotí úroveň rozvoje obnovitelné energie a navrhuje konkrétní opatření na národní úrovni a úrovni Společenství k zajištění dosažení cílů EU v oblasti obnovitelné energie pro rok 2010. Investice do energetické účinnosti a obnovitelné energie tak zvýší bezpečnost dodávek energie pro Evropu.

Technický vývoj v energetice, zvláště pokud jde o energetickou účinnost a obnovitelnou energii, je také, ale nejenom, řízen politikou EU v oblasti změny klimatu. Spuštění systému obchodování s emisemi dne 1. ledna 2005 by mělo být v tomto ohledu příspěvkem. Po lhůtách stanovených v Kyoto je také technický vývoj rozhodující pro přípravu dalších kroků boje proti změně klimatu. Sdělení Komise týkající se nákladů a prospěchu střednědobých a dlouhodobých strategií ohledně změn klimatu („po roce 2012“) obsahuje prvky, které povedou EU vpřed.

2. PROVÁDĚNÍ PROGRAMU ETAP V ROCE 2004

Provádění klíčových priorit akčního plánu plně probíhá. Pokrok byl učiněn při upřednostnění environmentálních technologií v rámcovém programu EU pro výzkum a vývoj. V oblastech technologií týkajících se ekologické inovace byly vybudovány technické platformy. Je budována síť testovacích středisek, která by měla připravit půdu pro potenciální systém ověřování environmentálních technologií v rámci celé EU.

Nařízení navržená na další období politiky soudržnosti by měla usnadnit regionální investice do udržitelných postupů a řešení a příprava budoucího rámcového

---

⁴ Shimon Awerbuch, Exploiting the oil-GDP effect to support renewables deployment (Využití efektu „ropa-HDP“ na podporu rozvoje obnovitelných energií), vyjde.

⁵ KOM(2004) 366 v konečném znění

programu pro konkurenceschopnost a inovaci by měla rozšířit řadu nástrojů EU, které podporují environmentální technologie.

Za účelem zlepšení tržních podmínek pro šíření environmentálních technologií byla vytvořena facilitata EIB na podporu soukromé investice v souvislosti se systémem EU pro obchodování s emisemi, zatímco přípravné práce pod nizozemským předsednictvím otevírají cestu budoucím opatřením týkajícím se systému rizikového financování.

Finalizace klíčových orientačních dokumentů o ekologických veřejných zakázkách⁶, o normalizaci⁷, o dotacích škodlivých životnímu prostředí⁸ by se měla stát katalyzátorem opatření na úrovni EU i členských států v těchto oblastech. Obzvláště spolupráce mezi Komisí a členskými státy se odehrává na základě příručky o ekologických veřejných zakázkách, aby se usnadnila příprava národních akčních plánů, měřil pokrok a případně se stanovily společné cíle. Provádí se také přípravné práce na koncepci a provedení výkonnostních cílů pro klíčové produkty, služby a postupy.

Také byl v globálním měřítku učiněn pokrok, pokud jde o Iniciativu dlouhodobého kapitálu podporujícího investice do obnovitelné energie a energetické účinnosti a diskuze o exportních úvěrech a obchodních dohodách na mezinárodní úrovni. Použití fondů AKT-EU na vodu a energii v rámci rozvoje politiky pomoci vytváří významné možnosti pro environmentální technologie.

Rozvoj informačních nástrojů a mobilizace daných zúčastněných stran by měla otevřít cestu dalším iniciativám týkajícím se zvyšování povědomí a zacíleného školení.

Přílohy tohoto dokumentu podrobněji informují o pokroku v provádění programu ETAP (příloha I) a o zkušenosti a iniciativách v členských státech, o které se může provádění programu ETAP opřít (příloha II).

3. DALŠÍ KROKY V PROVÁDĚNÍ PROGRAMU ETAP

Opatření EU přesto potřebují zintenzivnit, aby mohla mít rozhodující vliv na širší použití environmentálních technologií:

- Finanční nástroje Společenství by měly lépe podpořit mobilizaci rizikového financování při činnostech spojených se znalostí a inovací, jako je ekologická inovace. To zesílí dostupnost rizikového kapitálu pro MSP s vysokým potenciálem růstu, které budou chtít rozvinout takové inovace v členských státech a v celé EU. Skupina EIB by měla zvýšit úsilí v plánování nových nástrojů

---

⁶ Evropská Komise, Buying green! (Kupovat zelené!) Příručka o ekologických veřejných zakázkách, Lucemburk 2004.

⁷ Sdělení Komise o začlenění environmentálních aspektů do evropské normalizace (KOM(2004) 130 v konečném znění), ze dne 25.2.2004.

⁸ OECD, Environmentally-harmful subsidies – policy issues and challenge (Dotace škodlivé životnímu prostředí – problémy a výzvy), Paříž 2003.

prosazujících investice do ekologických inovací a širší použití environmentálních technologií, zvláště pro MSP.

- Cíle v oblasti vlivu produktů, postupů a služeb na životní prostředí musí být Komisí prioritně rozvíjeny. Tyto cíle v oblasti vlivu na životní prostředí by se měly týkat hlavních environmentálních výzev, jako je změna klimatu, znečištění vzduchu a vody, úsporná spotřeba energie a snížení odpadů. Měly by zavést srovnávací ukazatele pro vliv skupiny klíčových produktů, postupů a služeb na životní prostředí, které doplňují tradiční normy o náročné cíle, na které mohou trhy reagovat. Systém stanovení cílů v oblasti vlivu na životní prostředí by měl být praktický a funkční s pravidelným revizním mechanismem, aby spotřebitelům, podnikům, správě, účastníkům zakázek a finančníkům nabídl funkční nástroj pro informování, výběr a podporu ekologických inovací, jak na národní úrovni, tak na úrovni Společenství.
- Úsilí o zavedení systému pro testování a ověřování environmentálních technologií po celé EU by se mělo zintenzivnit. Takový systém by měl umožnit producentům získat osvědčení o vlivu nových inovací a jiných technologií na životní prostředí v souladu se stanovenými cíli v oblasti vlivu na životní prostředí. Systém ověřování by se měl snažit o zvýšení důvěry spotřebitelů a podniků v nové technologie uvedené na trh.
- Předpisy o státní podpoře již umožňují poskytnutí pobídek ekologicky šetrným investicím a jejich cílem je zajištění stejných podmínek pro všechny soutěžitele v oblasti ekologických inovací a technologií šetrných k životnímu prostředí na trhu. Práce na revizi Pokynů pro environmentální státní podpory začne v roce 2005. V této souvislosti se bude zkoumat, zda by tyto normy měly ještě více usnadnit vývoj ekologických inovací a jejich uvádění na trh.
- V souvislosti s akčním plánem pro environmentální technologie by měly být vyvinuty vhodné ukazatele za účelem lepší analýzy vývoje ekologických inovací a hodnocení trhu environmentálních technologií. Měly by měřit vývoj trhu i výkonnost průmyslu EU na trhu. Měly by také měřit pokrok učiněný při provádění akčního plánu, stejně jako ekologickou účinnost hospodářství EU. Měly by se opřít o práci Komise (Eurostatu) v oblasti environmentálního účetnictví a o ukazatele ekologické účinnosti.

Členské státy také vyvinuly opatření týkající se ekologické inovace. Vedle národních strategií nebo akčních plánů, nejlepší postupy v národních programech nebo nástrojích nabízejí dobrý základ pro výměnu zkušeností, společné akce nebo porovnávání s referenčními ukazateli (benchmarking) na podporu akčního plánu EU. Rozhodující kroky musí být učiněny nyní, aby se plně využilo výhody plynoucí ze stávajících nejlepších postupů:

- Do konce roku 2005, by členské státy měly stanovit národní plány k provádění programu ETAP. Tyto plány by měly stavět na stávajících strategiích a akčních plánech a určit konkrétní opatření a lhůty. Určení nejlepších postupů v členských státech by mohlo vést ke stanovení srovnávacích ukazatelů a vhodných ukazatelů rozvoje a k šíření environmentálních technologií na trhu. Plány by pak mohly být konsolidovány na úrovni EU tak, aby poskytly základnu pro další spolupráci mezi členskými státy při provádění programu ETAP.

- Členské státy by měly podniknout kroky k mobilizaci doplňkového rizikového financování pro ekologické inovace a environmentální technologie. To může být učiněno založením investičních fondů určených ekologickým inovacím nebo environmentálním technologiím. Ekologický investiční fond v Nizozemsku a Investiční fond pro řízení životního prostředí a energie (FIDEME) ve Francii jsou dobrými příklady účinných nástrojů na mobilizaci rizikového financování pro ekologické inovace v malých a středně velkých podnicích.
- Měly by být vypracovány národní akční plány pro ekologické veřejné zakázky. Tyto plány by měly stanovit cíle a srovnávací ukazatele k posílení ekologických veřejných zakázek a nabídnout účastníkům veřejných zakázek pokyny a praktické nástroje. V příručce o ekologických veřejných zakázkách v EU lze nalézt tyto dobré příklady, stejně jako politiky ekologických prodejí a akční plány vyvinuté v Rakousku, Dánsku, Finsku, Nizozemsku, Švédsku a Spojeném království. Je třeba studovat vhodné vazby mezi národními akčními plány a cíli v oblasti vlivu klíčových produktů, služeb a postupů na životní prostředí a plánovaným systémem testování a ověřování environmentálních technologií po celé EU.
- V souladu s úsilím o vytvoření priorit podle šestého rámcového programu pro výzkum a rozvoj (FP6) by měly národní a regionální programy výzkumu a rozvoje, na něž se vztahuje program ETAP, začít koordinovat své činnosti, aby se zabránilo fragmentaci a ztrátám účinnosti, např. prostřednictvím projektů ERA-NET. V roce 2005 Komise svolá vedoucí národních a regionálních programů pro výzkum a rozvoj vztahujících se k programu ETAP, aby se tato koordinace rozběhla.

Evropská Komise podá zprávu o provádění programu ETAP na jarním zasedání Evropské rady v roce 2007 včetně prvních výsledků spolupráce mezi členskými státy.